

OPEN BRIEF AAN DE KORPSCHEFS VAN DE VLAAMSE VREDERECHTERS

6 januari 2016

Aan de voorzitter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg,
in zijn hoedanigheid van korpschef van de vrede- en politierechters van
Brussel
Quatre Brasstraat 13
1000 Brussel

Aan Mevrouw Joëlle Colaes,
Korpschef van de vrede-en politierechters Antwerpen,
p/a Bolivarplaats 20
2000 Antwerpen

De Heer Chris Fourie
Korpschef van de vrede-en politierechters Leuven
p/a Ferdinand Smoldersplein 5
3000 Leuven

Mevrouw Chris Huysmans
Korpschef van de vrede-en politierechters Limburg
Parklaan, 25
3500 Hasselt

De Heer Kristiaan Rotthier,
Korpschef van de vrede-en politierechters Oost-Vlaanderen
Opgeëistenlaan, 401A
9000 Gent

De heer Paul Rapsaet,
Korpschef van de vrede-en politierechters West-Vlaanderen,
p/a Kazernevest 4
8000 Brugge

Geachte voorzitter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg
te Brussel,
Geachte voorzitter van de Algemene Vergadering van de Vrede- en
Politierechters van de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen,
Leuven, Limburg, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen,

De wet van 17 maart 2013 die de regelingen inzake onbekwaamheid fundamenteel hervormde, kondigde in haar titel niet toevallig een nieuwe beschermingsstatus aan “*die strookt met de menselijke waardigheid*”.

Die nieuwe visie was het resultaat van lange jaren wetgevend werk over alle partijgrenzen heen, en overleg met alle actoren uit de juridische, medische en sociale sector. Tegelijk betrof het voor ons land een internationale verplichting ingevolge het VN-verdrag van 13 december 2006 over de rechten van personen met een handicap en de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

De wetgever had de uitgesproken bedoeling de juridische onbekwaamheid slechts subsidiair en proportioneel toe te passen via ‘maatwerk’ en uitdrukkelijk bij voorkeur familiale bewindvoerders aan te stellen.

Wij brengen vooreerst hulde aan de vele magistraten en griffiers die zich met overgave en empathie, tact en energie ingezet hebben voor de nieuwe taken die de wet aan de ‘nabijheidsrechter’ als traditioneel beschermer van de zwakkeren toevertrouwde.

In het verlopen gerechtelijk jaar sinds de inwerkingtreding van de wet per 1 september 2014 ontvingen de ondergetekenden echter steeds vaker ernstige alarmsignalen over een feitelijke uitholling van de wettelijke doelstelling in bepaalde regio’s.

Wij respecteren scrupuleus de onafhankelijkheid van de gerechtelijke macht en weten uiteraard ook vanuit ons eigen werkveld hoe delicaat en moeilijk deze materie is.

Het terrein van de bewindvoering ligt op het kruispunt van medische en sociale problematieken en moet daar een passend juridisch antwoord krijgen. Zowel wat dit antwoord inhoudt als hoe dit na een luisterend oor gegeven kan worden, is telkens een nieuw verhaal van menselijke interactie tussen wie een gezondheidsproblematiek heeft, de betrokken familie, het sociaal en medisch netwerk en de actoren van justitie waaronder advocaat(-bewindvoerder), griffier en vrederechter

De gerechtelijke onafhankelijkheid mag echter niet leiden tot rechterlijke onverantwoordelijkheid, willekeur en rechtsonzekerheid.

In een aantal gevallen leiden aberrante interpretaties en praktijken ‘contra legem’ tot een feitelijke achteruitgang van het statuut van kwetsbare personen.

Dit is niet aanvaardbaar. Nochtans zouden bij uitsteking binnen het Nieuw Gerechtelijk Landschap het management, de schaalvergroting en de horizontale mobiliteit ook binnen de vrederechterlijke magistratuur tot meer onderling overleg kunnen leiden en tot de noodzakelijke mentaliteitswijziging waartoe de wetgever opriep (MvT, DOC53 1009/001, 9).

Waar de wet zelf een wetsevaluatie in het vooruitzicht stelt, kan thans onmogelijk de daarvoor vooropgestelde datum van 2022 afgewacht worden.

Dit zal duidelijk zijn wanneer wij u een aantal uitspraken voorleggen waarvan wij ook de wettigheid in vraag stellen.

Het is uiteraard zo dat “dergelijke praktijken uiteraard verwerpelijk (zijn) en moeten worden bestreden met de gangbare rechtsmiddelen” (Tim Wuyts, ‘Een jaar toepassing van het eengemaakte beschermingsstatuut. Een tussentijdse evaluatie en aanbevelingen tot bijsturing waar nodig.’, Rechtskroniek voor de Vrede- en Politierichters 2015, Die Keure, Brugge, 222, 31 nr 53, voorgesteld in de studiedag ‘Rechtskroniek van de Vrede-en Politierichters 2015’ aan de UGent op 16 10 2015).

Echter blijkt de drempel van ook de nabijheidsjustitie soms hoog, en is de kwaliteit van het onthaal niet altijd excellent. Voor mensen met een gezondheidsproblematiek en hun families, voor wie die vaak het enige contact met justitie betreft, gaat hier soms een intimiderend effect van uit.

Zelfs advocaten geven in bepaalde gevallen aan dat zij met ‘hun vrederechter’ nog lang moeten leven (soms ook als bewindvoerder), wat de daadwerkelijke implementatie van mensenrechten en gezondheidsrechten niet eenvoudig maakt zodat soms berust wordt in wat voor de betrokken mensen met een handicap, hun families en begeleiders eigenlijk onaanvaardbaar, onwerkbaar en onleefbaar is.

Professor Tim Wuyts preciseert:” *Het systematisch opleggen van een algehele of quasi algehele bescherming van de persoon en/of de goederen van onbepaalde duur, zonder dat er een ernstig onderzoek aan voorafgaan en zonder evaluatie en bijsturing binnen redelijke termijn, is dus manifest strijdig met de mensenrechten*” (ibidem, 5, nr 4).

Immers stelde de auteur op basis van een algemene consultatie van de beslissingen in het Belgisch Staatsblad vast dat in België *“vandaag in het algemeen nog een sterke beschermingscultuur heerst waar geopteerd wordt voor het eenvoudigste en het beste gekende regime, bekeken vanuit het oogpunt van de vrederechter en de bewindvoerder, nl. de vertegenwoordiging m.b.t. de goederen voor alle rechtshandelingen en, in sommige gevallen, zelfs ook voor de persoon. Het lijkt qua werklust en toepassing eenvoudiger om in de plaats van de beschermde persoon op te treden dan telkens een door de beschermde persoon te stellen handeling goed of af te moeten keuren, terwijl vanuit mensenrechtelijk oogpunt precies de participatie en de autonomie van de beschermde persoon centraal staan”*.

Wij geven u hierna in bijlage enkele markante voorbeelden die onze prangende zorg illustreren.

Wij zouden u dank weten deze bezorgdheid te willen delen met de vrederechters van wie u de korpschef bent.

Hierbij verdienen de ontegensprekelijk goede praktijken een bevestiging. Echter lijkt een pleidooi voor een algemene consequente toepassing naar de geest van de wetgeving aangewezen voor die situaties waar dit op heden manifest nog niet het geval is.

Gelet op:

- de eigen bevoegdheid van het Openbaar Ministerie binnen het kader van het zelfde artikel 628, 3° Ger.W. om een initiatief ten nemen,
- het toezicht van het Openbaar Ministerie op de regelmatigheid van de uitoefening van de dienst (art. 399 & 403 Ger.W.) ,
- de opdracht van de Hoge Raad voor de Justitie in verband met eventuele dysfuncties,
- de evaluatie van de Wet zoals reeds ingeschreven in de Wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid, als opdracht van het Parlement en de minister van Justitie,

richten wij kopie van huidig schrijven aan:

- de procureurs des Konings van de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen, Brussel (NL), Leuven, Limburg, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen
- de procureurs-generaal bij de hoven van beroep te Antwerpen, Gent, en Brussel
- de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie te Brussel, Poelaertplein, 1000 Brussel
- de Hoge Raad voor de Justitie, IJzerenkruisstraat 67, 1000 Brussel
- de minister van Justitie, Waterloolaan, 115, 1000 Brussel.

Met de meeste hoogachting,

Ondertekend door de volgende organisaties:

Katholieke Vereniging Gehandicapten
(KVG-Groep)

Inclusie Vlaanderen

Federatie van Diensten voor
Geestelijke Gezondheidszorg

Federatie Beschut Wonen

Federatie Ouderverenigingen en
Gebruikersraden in Voorzieningen
voor mensen met een handicap
(FOVIG)

Broeders van Liefde

Onafhankelijk Leven

Zorgnet-Icuro

Gezin en Handicap

SIMILES Vlaanderen

Vlaams Welzijnsverbond

Start West-Vlaanderen

Dienst Ondersteuningsplan
West-Vlaanderen

Psychiatrisch Ziekenhuis Onze Lieve Vrouw Brugge

Centrum van de Oostkust

Beschut Wonen Oostkust

4Veld – Beschut Wonen

Oikonde Brugge-Oostende

Unie-K (Ons Erf,

De Waaiberg,

't Venster)

Ter Dreve, Sint-Michiels-Brugge

Ter Muiden, Oedelem-
Beernem

Huize Tordale, Torhout

Bijlage aan brief korpschefs vrederechters over bewindvoering

Wij geven u hierna enkele markante voorbeelden die onze prangende zorg illustreren. We lijsten ze op in de klassieke volgorde van een procedure, met soms een korte toelichting vooraf.

Het zijn voorbeelden uit de realiteit, van mensen die ons bekend zijn. In bepaalde gevallen kan geanomiseerde (of met toestemming van de betrokkenen niet geanomiseerde) rechtspraak ter beschikking gesteld worden.

(1) Negatieve ervaringen met de ontvangst van familieleden op de griffie:

Getuigenis augustus 2015

“Vorige week was ik nog bij een kranige 80-jarige vrouw. Zij heeft maar één zoon, met syndroom van Down. Samen met haar man hebben ze nooit het initiatief genomen om een bewindvoering voor hun zoon aan te vragen. Nu staat ze er alleen voor en wil ze alles geregeld hebben (voor mij nog maar eens een motivatie om ouders aan te raden om zoveel mogelijk samen te regelen voor de toekomst van hun kind met een handicap, want het is echt schrijnend als mensen dit nog moeten opnemen als ze er alleen voor staan). Deze mevrouw had me al eerder gecontacteerd en ik had haar aangeraden om bij het vredegerecht langs te lopen om de aanvraagformulieren voor een bewindvoering op te vragen (sommige vredegerichten hebben hiervoor eigen formulieren ontworpen, maar je kunt ze niet terugvinden op hun website). De baliemedewerkster heeft haar ter plaatse gedictteerd wat zij moest invullen. Bij ‘voorkeur voor een bewindvoerder’ moest ze ‘een advocaat’ schrijven. Gelukkig was deze dame nog goed bij de pinken en heeft ze geweigerd om dit formulier ter plaatse te ondertekenen en achter te laten. Omdat ze zo overstuur was hierover ben ik bij haar langs gelopen en hebben wij samen een nieuw formulier ingevuld met een zelfgekozen bewindvoerder en vertrouwenspersoon als advies. Maar hoe zal de vrederechter hiermee omgaan? Ik wacht vol spanning op haar vonnis”.

Het uitgesproken wantrouwen van vrederechters tegenover familieleden die vragen aangesteld worden als bewindvoerder:

Het betreft een lange traditie sinds de eerste wetgeving van 1992, ook bevestigd door de vertegenwoordiger van het Koninklijk Verbond van de Vrede- en Politierechters tijdens de hoorzitting van 16 02 2011 in voorbereiding van de nieuwe wet (DOC 53 1009/010, 250): *“doorgaans is de bewindvoerder evenwel een advocaat of een bankier wiens enige taak erin bestaat het vermogen van de betrokken persoon te beheren. (Plaatsvervangende vrederechters) moeten hun rol kunnen blijven spelen, aangezien het gaat om bekwame juristen, die terdege met de materie vertrouwd zijn. Bovendien staan zij in contact met de vrederechter, die hen kent en hen dan ook kan vertrouwen. Dat is niet zo als de voorlopige bewindvoerder of een naaste is en bovendien geen jurist is, niet noodzakelijk vertrouwd is met het voorlopig bewind en dus wellicht niet de geknipte persoon is om het werk van de vrederechter te vergemakkelijken. Tot slot valt onmogelijk uit te maken of de naaste wel betrouwbaar is”*.

Deze mentaliteit blijft op het niveau van de vrederechters nog steeds nazinderen niettegenstaande de fundamenteel verschillende leidraad die de nieuwe wet meegaf.

Slechts uitzonderlijk durven mensen tegen die weigerachtige houding van bepaalde vrederechters in te gaan.

Het Rechtskundig Weekblad publiceerde in mei jl. het bijna hallucinante verhaal van mevrouw V., de kleindochter van een nu 89-jarige dame die in een rusthuis opgenomen werd. In strijd met de wens van de familie stelde de lokale vrederechter in april 2011 van meet af aan een advocaat als bewindvoerder aan. In hoger beroep werd die beslissing wel al drie maand later te niet gedaan en de kleindochter dan toch als bewindvoerder aangesteld.

In 2012 gaf de daarmee in het ongelijk gestelde vrederechter dan aan de kleindochter 'opdracht om het huis (van haar grootmoeder) te verkopen'. Die kleindochter-bewindvoerder weigerde dat omdat er geen financiële noodzaak was en haar grootmoeder de woning af en toe nog bezocht. De vrederechter wou echter per sé haar wil doordrijven en ging zover om de door de rechtbank van eerste aanleg aangestelde kleindochter te ontslaan en (opnieuw) te vervangen door een advocaat-bewindvoerder, die de woning vervolgens wél moest verkopen.

Deze publicatie (Rechtskundig Weekblad 2014-15, 1473, ook verhaald op Knack.be van 31 07 2015, en uitgezonden met interview van de betrokken familiaal bewindvoerder in de VRT-journaals van 05 08 2015) verhuult zeer veel gelijkaardige problemen.

Voor actuele toepassingen: zie hierna

(2) Sociale organisaties krijgen de wind van voren als zij bij sommige vrederechters een woordje doen om minder mondige families bij te staan.

Wanneer dan – met duidelijke tegenzin – toch een familiaal bewindvoerder wordt aangesteld, gaat dat vanwege bepaalde vrederechters gepaard met intimiderende en denigrerende bewoordingen evenals ontmoedigende voorwaarden.

Mei 2015: beschikking vrederechter

“Het komt aangewezen voor om een neutrale derde met juridische kennis te benoemen in de onmiddellijke nabijheid van de te beschermen persoon als bewindvoerder over de goederen, nu een gebrek aan juridische kennis blijkt van de gesuggereerde bewindvoerder. Wij suggereren de benoeming van 2 bewindvoerders, nl. een professionele bewindvoerder over de goederen en verzoeker zelf als bewindvoerder over de persoon van zijn zus.

Niettegenstaande de familie hier in eerste instantie geen bezwaar blijkt tegen te formuleren, dringt mevrouw (...) van de sociale dienst (...) aan om de broer zowel bewindvoerder over de persoon als over de goederen te benoemen. Zij verzekert dat zij de familie zal bijstaan en zich desgevallend juridisch laten adviseren door een jurist (meester ...).

Hieraan zouden geen kosten verbonden zijn, niet voor de diensten van meester (...) noch voor de bijstand van de sociale dienst. Verzoeker bevestigt op interpellatie dat hij in de mogelijkheid is om deze taken op zich te nemen naast zijn beroepswerkzaamheden (...).

In de gegeven omstandigheden kan aan verzoeker de kans gegeven worden te bewijzen dat hij de taken en verplichtingen van bewindvoerder kan waarnemen.

De griffie is namelijk niet in de mogelijkheid om persoonlijke begeleiding te garanderen bij de taken en verplichtingen van de bewindvoerder.

Verzoeker verklaart zich akkoord dat wanneer blijkt dat hij zijn taken en verplichtingen niet nauwgezet zou kunnen waarnemen, dat hij onmiddellijk vervangen zal worden door een professioneel bewindvoerder”.

Recente getuigenis van hulpverlener:

“Wat betreft de keuze van de bewindvoerder echter, kwam de vrederechter meteen met namen. De namen die hij noemde waren allen advocaten.

Ik heb beleefd gereageerd en geformuleerd dat wij een voorstel gedaan hadden via (...) (De te beschermen persoon) reageerde met te zeggen dat hij (...) ontmoet had en dat hij dit zag zitten. (Een familielid) knikte instemmend.

De vrederechter was hier echter vrij sec over: “ik ben daar niet voor, mensen die zichzelf aandienen, daar is iets raars mee, het is te moeilijke materie om door leken te laten doen, ik verkies dit door een advocaat te laten doen wegens te juridische materie”. Ik heb gezegd dat dit de uitdrukkelijke wens is van familie en (de te beschermen persoon) om een persoon via (...) naar voor te schuiven. De vrederechter heeft geantwoord dat hij zijn antwoord in beraad zou houden en dan nog die dag een beslissing zou nemen. Ondertussen hebben we vernomen dat er inderdaad een advocaat werd aangesteld.”

(3) Het overleg tussen de vrederechter en de kandidaat-bewindvoerder van de familie verglijdt bij bepaalde vrederechters in een juridisch examen dat vernedert en frustriert.

Het archaisch taalgebruik van sommige afwijzende beschikkingen is – bovenop een aanslag op het Nederlands – dit van een andere eeuw en vergroot de afstand tussen de vrederechter en de familie nog uit.

Mei 2015, beschikking vrederechter:

“Dat de erfenis van vader dient te worden vereffend (...);

Dat tenslotte de rechtbank de vraag dient te trancheren m.b.t. de persoon van de aan te stellen bewindvoerder;

Dat immers in het gedingsinleidend rekwes eiser zichzelf voorstelt als bewindvoerder, maar de rechtbank bij de vraagstelling desbetreffende dient vast te stellen dat de relevante wetgeving, ondermeer in verband met de boekhouding en het systeem van machtiging ontoereikend is;

Overwegende dat in het verzoekschrift verzoekende partij de aanstelling van zichzelf als voorlopige bewindvoerder voorstelt maar uit het proces-verhaal van het verhoor/bezoek blijkt dat deze de technisch-juridische inhoud van de wet niet kent;

Dat dit gebrek aan kennis werd erkend, blijkt uit de foutieve beantwoording van de door de Rechtbank gestelde vragen;

Dat de wet weliswaar voorziet in een preferentiële aanduiding van een aantal familieleden, maar dit geen verplichting inhoudt, ook niet sedert de wetswijziging van 3 mei 2003 (...);

Dat vervolgens voorkeur enkel kan gelden bij gelijkheid van kandidaten (zie naar analogie Cass. 24 01 2003, RW 31 12 2005, 706);

Dat er géén gelijkheid kan zijn tussen een kandidaat bekend met de wet en een kandidaat die de wet niet kent;

Dat aldus de wettelijke preferentie niet toepasbaar is;

Overwegende dat de wet inhoudelijk aan de voorlopige bewindvoerders een aantal welomschreven taken oplegt die minstens een bepaalde juridische kennis veronderstellen (verzoekschriften voor machtigingen, kennis van begrippen als roerend en onroerend goed, vervreemding, berusting, belangentegenstelling, huur, etc) evenals een zekere kennis van boekhouding (overzicht inkomsten en uitgaven, stand van beheerde vermogen, e.a.);

Dat verder kennis vereist wordt omtrent de concrete vermogensproblemen die zich kunnen voordoen (J.P. Masson, Rev. Not. Belge 1992, 1840);

Dat deze kennisvereisten dus essentiële zijn voor de volwaardige vervulling van het gerechtelijk mandaat van bewindvoerder, des te meer de Rechtspraak traditioneel fouten tegen de correcte invulling van deze taken sanctioneert met vervanging (Rb Brussel 14^e kamer, 20 12 2000, TV 2001, p. 339) met alle pijnlijke gevolgen vandien;

Dat overigens het ambt van bewindvoerder een gerechtelijk mandaat is dat, in tegenstelling tot wettelijke mandaten, een technisch-juridische bekwaamheid tot het beoogd ambt vereist, gelet op de daaraan verbonden aansprakelijkheid van alle betrokken partijen (voorlopige bewindvoerders en hun hele gezin, beschermde partijen, hun medecontractanten e.a.) de aansprakelijkheid van de Belgische Staat, zodat de aanstelling van personen die de wet niet of onvoldoende kennen, niet kan worden overwogen, en derhalve de Rechtbanken een wegingsplicht hebben (zie ook Rb. Brugge, 10de kamer 11 02 2011, onuitgegeven);

Dat, meer zelfs, de aanstelling van een onbekwame voorlopige bewindvoerder een blijk zou zijn van gebrekkige justitiële werking en de rechten van derden in het gevaar kan brengen met mogelijke aansprakelijkheden tot gevolg (Rb. Brussel 22 11 2000, RW 01-02, 171);

Dat tenslotte de Rechtbank bij aanstelling van iemand die niet of slechts summier bekend is met de rechten en plichten welke eigen worden bij opname van een gerechtelijk mandaat, enkel een kandidaat-lasthebber

onrechtmatig zou belasten, de goede werking van de Rechtbank nutteloos bijkomend zou belasten met vragen op informatie en begeleiding uitgesloten door art. 297 Ger.W, verder supplementaire procedures in vervanging veroorzaakt op nutteloze wijze met besteding van de schaarse publieke middelen en tenslotte een ongrondwettelijke ongelijkheid in het leven zou roepen met professionele bewindvoerders voor wie men zich traditioneel zeer streng opstelt in de beoordeling ten aanzien van hun fouten;

Dat aldus het gebrek aan inhoudelijke kennis van de wet een beslissende grond is om op de gedane suggestie niet in te gaan;

Dat dit zelfde gebrek aan inhoudelijke kennis evenmin toelaat dat in casu de voorgestelde kandidaat zich laat bijstaan door een derde omdat die bijstand bij gebreke aan kennis niet kan worden beoordeeld en dus ook inhoudelijke verantwoordelijkheidsopname niet mogelijk is, waaromtrent er overigens terzake lastgeving, wat in casu de algemene juridische achtergrond is van de rechtsfiguur van het voorlopig bewind, cassatierechtspraak is (Cass. 07 01 2010, TBBR 2011, p. 21 plus noot).
(...)

Overwegende dat de installatie van een bewind bijzondere rechten en plichten instaureert die beslissende gevolgen kunnen hebben voor derden, waaronder ook de Staat;

(4) Voortijdige ambtshalve kanteling in de nieuwe wetgeving gebeurt zonder oproeping van de betrokkenen, op basis van achterhaalde gegevens en met automatische toepassing van de maximum bescherming persoon en goederen. In een opmerkelijke juridische monoloog zet de vrederechter heel de wettelijk voorziene procedure buiten spel aan de hand van eigengereide beschouwingen over zijn werklust. Daarenboven refereert hij naar problemen bij de medische actoren, die integendeel vragende partij zijn voor een correcte toepassing van de wet.

Februari 2015, beschikking vrederechter:

“Dat in deze wet bepaald werd dat de wet in werking trad op 1 september 2014, maar ook dat de bestaande bewindvoeringen dienen te worden aangepast tegen uiterlijk 31 augustus 2016, zoniet er wetshalve een bescherming voor enkel de goederen zou tot stand komen (art 228 wet 17 03 2013);

Dat het uiteraard in het belang is van een goede rechtsbedeling het beschermingsstatuut van de beschermde persoon zoveel mogelijk aan te passen aan de noden, en dit inzonderheid klemt waar de oude wetgeving weinig tot geen bescherming voorzag terzake de persoon. Dat daarom de wetgever ook voorzien heeft dat de vrederechter ambtshalve de overgang van het oude naar het nieuwe statuut kan maken in art 227, derde lid van voormelde wet, en aldus bestaande dossiers kan inkantelen in het nieuwe systeem;

Dat in casu deze zetel van deze wetgevende bevoegdheid dient gebruik te maken in het belang van de goede rechtsbedeling en ter bescherming van de betrokkene, nu inzonderheid de oude wetgeving niet voorzag in enige bescherming van persoonlijkheidsrechten, wat de nieuwe wet wel doet.

Overwegende dat verder de wetgever voorzien heeft dat de procedure ex art. 1247 Ger.W. dient te worden toegepast en deze wetgevende bepaling op haar beurt verwijst naar de toepasselijke regelen uit art. 1238 §1 tot en met 1249 Ger.W.;

Dat aldus grosso modo vooreerst voorzien wordt in de noodzaak van een nieuwe omstandige medische verklaring én vervolgens fixatie en behandeling van de zaak op tegenspraak opzichtens beschermde persoon en bewindvoerder;

Dat dit uiteraard gericht is op het realiseren van een maximaal tegensprekelijk debat omtrent de bescherming;

Dat evenwel à la lettre genomen in dit kanton met meer dan 650 bewindvoeringen de uitvoeringen van fixaties na nieuwe deskundige verslaggeving, mét horen van beschermde persoon én bewindvoerder materiëel niet uitvoerbaar is, alleen al omdat dit meebrengt dat er 650 nieuwe verslagen moeten gemaakt worden wat voor de reeds overbelaste psychiatrie minstens 650 bijkomende manuren betekent die niet voorhanden zijn (dan nog gerekend aan 1 uur per verslag, wat toch erg weinig is voor een verslag conform de wet) en hetzelfde geldt voor dit ook al onderbemande kanton, terwijl tenslotte vele bewindvoerders evenzeer tijd te kort hebben;

Dat daarnaast men zich ook de vraag moet stellen wat de menselijke kost is voor iemand die beperkingen heeft om louter om wetstechnische redenen andermaal uitgebreid met die beperking geconfronteerd te

worden niet te na gesproken de stress die dat met zich meebrengt ook voor de hulpverlening.

Dat gelet op deze omstandigheden deze zetel dient na te gaan op welke wijze de bedoeling van de wetgever als vastgelegd in de wet kan worden verzoend met de mogelijkheden.

Dat zich derhalve in eerste instantie de vraag stelt of de voorgeschreven procedure absoluut dient te worden gevolgd.

Dat de rechtbank de jure vooreerst dient vast te stellen dat waar art. 1247 Ger.W. geen nietigheidssanctie weerhoudt bij de niet-ervulling van die vormen, de rechtbank, ex art. 860, 1ste lid Ger.W. geen nietigheidsanctie van afwijking van de voorgeschreven procedure kan weerhouden;

Dat daarenboven de beschermingswil van de wetgever centraal dient te worden gesteld bij de beoordeling van het belang van de procedure, en de rechtbank in het licht daarvan dient te besluiten dat de effectiviteit van de bescherming primeert op de naleving van de vormen;

Dat weliswaar op diverse plaatsen, andere sancties worden voorzien, zoals de niet-ontvankelijkheid voorzien in art. 1241 Ger.W. maar deze sancties niet kunnen uitgebreid worden tot nietigheid, terwijl betrekkelijk het verslag de onontvankelijkheid enkel kan weerhouden worden als er een verzoekschrift is, quod non in casu;

Dat aldus afwijking van de procedure mogelijk is, mits zij zoveel mogelijk de wil van de wetgever respecteert en verantwoord is, wat in casu het geval is door het groot aantal dossiers bewindvoering in dit kanton naar de reeds zware belasting met andere zaken, de overbelasting van de geestelijke gezondheidszorg en de onderbemanning van dit vrederecht gevolgens de besparingswoede, en de primauteit van de bescherming op andere overwegingen;

Overwegende dat gevolgens daaraan, een onderzoek naar de meest effectieve wijze van procedure overeenkomstig de wet om de inkanteling optimaal te kunnen realiseren zich opdringt;

Dat de rechtbank terzake vooreerst dient op te merken dat waar door de hoger vermelde toepassing van art. 1238 – 1429 Ger.W. de bewindvoerder gehouden is zijn aanvaarding te betekenen, het horen van de bewindvoerder kan worden vervangen door een verzoek tot

opmerkingen bij mededeling van de inkanteling, zodat terzake aan de door de wetgever gestelde bedoeling van tegenspraak voldaan wordt, en de beoogde informatiedoorstroming terzake gerealiseerd wordt;

Dat aldus de fixatie voor het horen van de bewindvoerder niet essentieel is, en de bedoeling van de wetgever op een andere wijze kan worden gerealiseerd, des te meer de bewindvoerder om andere redenen steeds de rechtbank kan vatten, zoals onder meer voor vervanging;

Overwegende dat vervolgens zich de vraag stelt of de bedoeling van de wetgever ook kan bereikt worden zonder fixatie op een of meer andere wijzen;

Dat dit meteen de vraag ook stelt naar de omstandige geneeskundige verklaring omdat die in de visie van ook de oorspronkelijke wet de discussiebasis uitmaakt van het bezoek van de vrederechter én zijn beoordeling;

Dat uit nazicht van de dossiers duidelijk wordt dat vooreerst de overgrote meerderheid van de bewindvoeringen ingesteld is opzichtens personen met een degraderende gezondheid, en derhalve de toestand bij aanvang meestal hic et nunc minstens nog steeds aanwezig is, zoniet verslechterd;

Dat in die omstandigheden, een nieuw bezoek en een nieuwe behandeling niet zinvol is omdat het ab initio voorspelbaar is dat de beschermde persoon niet zal genezen zijn (zoniet de bewindvoering tot een einde zou gekomen zijn), en daarenboven éénder hoe zal dienen te worden weerhouden dat de betrokkene nog steeds niet kan instaan voor de waarneming van zijn belangen, wat het huidige criterium van de beschermingsinstelling is;

Dat derhalve de Rechtbank dient na te gaan wat het voorhanden zijnde ziektebeeld is volgens het initiële medisch attest bij de installatie van het voorlopig bewind;

Dat zodra vaststaat dat het initiële weerhouden ziektebeeld niet geleid heeft tot een toestand waarin de beschermde persoon zelf zijn belangen behoorlijk kan waarnemen, er immers geen discussie kan bestaan dat een fixatie niet zinvol meer is omdat het beschermingsoogmerk van de wetgever nog steeds vervuld is en het derhalve ook zinloos is een nieuw verslag te gaan opvragen in functie van de inkanteling;

Overwegende dat in casu het initiële medisch verslag en het vonnis de aanwezigheid weerhouden van (...) als ziekbeeld en (...);

Dat blijktens hetzelfde omstandig medisch verslag en de uiteenzetting van de begeleiding bij installatie deze gezondheidstoestand aanleiding gaf tot (...);

Dat gelet op dit ziektebeeld van de beschermde persoon het niet zinvol voorkomt een nieuw verslag te gaan opvragen of deze op te roepen nu van dit beeld geen ingrijpende evolutie kan worden verwacht, maar het daarentegen in het belang van de goede rechtsbedeling, zich opdringt de inkanteling op basis van de bestaande gegevens te realiseren;

Dat aldus de Rechtbank de noodzaak tot instelling van een rechterlijke beschermingsmaatregel vaststelt waar duidelijk is dat de betrokkene zijn belangen niet behoorlijk kan waarnemen conform art 488 BW;

Dat dit alleszins tot gevolg heeft dat een bewindvoering zich opdringt, met een systeem van volledige vertegenwoordiging terzake minstens de goederen;

Dat aldus het niet noodzakelijk voorkomt de zaak te fixeren nu de beoordeling terzake zich reeds opdringt op basis van de voorliggende stukken en dus het voeren van een debat geen gegevens gaat meebrengen die de uiteindelijke beslissing van de zetel zouden wijzigen.

Dat aldus in het belang van een goede rechtsbedeling zich opdringt de berechting van huidig dossier niet uit te stellen en onverwijld te verrichten op basis van de beschikbare gegevens, en dat overeenstemt met het beschermingsoogmerk van de wetgever;

Overwegende dat gelet op het zelfde ziektebeeld en het zelfde evolutieperspectief, de rechtbank dient vast te stellen dat in casu deze beschermingsmaatregel zich evenwel dient uit te strekken over zowel de persoonlijkheidsrechten, vermeld in art 492/1, §1, 1BW als de vermogensrechten vermeld in art. 492/1, §2 BW;

Dat het immers van weinig logica zou getuigen de bescherming te beperken tot de goederen en de persoon van de betrokkene van elke bescherming te versteken, en daarin veel ergere misbruiken te gaan mogelijk laten;

Dat daarenboven het duidelijk is dat hogervermelde ziektebeeld zich op alle terreinen manifesteert, en dus dezelfde gevolgen teweegbrengt op alle vlakken;

Dat verder terzake de persoonlijkheidsrechten vermeld in de wet minstens evenveel schade mogelijk is en zelfs de facto veel ergere omdat zij rechtstreeks de persoon raken, zodat er geen redenen van schade zijn om behoudender om te springen met bescherming van persoon dan die van de goederen;

Dat tenslotte misbruiken dienen te worden uitgesloten en één volledige bescherming beter is dan een gedeeltelijke, ook om de niet steeds even betrouwbare buitenwereld duidelijk te maken waaraan zich te houden;

Dat derhalve in het belang van de bescherming, deze maximaal ingesteld wordt;

Overwegende dat, voor zover als nodig, herhaald weze dat de betrokkene meerderjarig is, en dus onder de toepassing van de wet valt;

Overwegende dat tenslotte de omstandigheden vermeld in het installatievonnis nog grosso modo voorhanden blijken, uiteraard niet te na genomen de evoluties gebleken uit de verslaggeving;

Dat er aldus ook geen beslissende circumstantiële redenen voorhanden zijn om daarin wijzigingen te gaan invoeren, en derhalve een status quo in de accessoire begeleidingsbeslissingen zich opdringt;

Overwegende dat met betrekking tot de persoon van de aan te stellen bewindvoerder kan worden verwezen naar onze behandeling in de beslissing tot instelling hoger vermeld, nu er terzake geen significante wijzigingen zijn opgetreden die een wijziging in het gezag van gewijsde van onze beslissing zouden inhouden en dus de beslissing terzake kan worden behouden;

Overwegende dat verder het duidelijk weze dat conform art. 492/4 BW de herziening mogelijk is van een aantal van deze dispositieven terwijl voor het overige het normale machtigingssysteem in de nodige mogelijkheden zal voorzien om de beschermde persoon optimaal te laten functioneren binnen de beperkingen inherent aan het toestandsbeeld. ”

April 2015:

Exact dezelfde copy/paste motivering in andere beschikking van een vrederechter.

(5) Aanduiden van een professioneel bewindvoerder zonder overleg of noodzaak.

Januari 2012, weliswaar een jaar voor de nieuwe wet.

“Een paar weken geleden kreeg ik een telefoontje van een ongelukkige moeder. Zij was jaren bewindvoerder voor haar zoon. Altijd in de beste verstandhouding. De zoon werkt in een beschutte werkplaats en zij hebben duidelijke afspraken over het bedrag dat maandelijks gespaard wordt en het bedrag waarover hij vrij kan beschikken voor hobby's en dergelijke. Geen enkel conflict. Die moeder heeft ook elk jaar een verslag bij de vrederechter voorgelegd en zij heeft daarop nooit opmerkingen gekregen. Nu kreeg zij, onverwacht, een paar dagen voor kerstmis een brief van de vrederechter met de mededeling dat zij de bewindvoering niet langer moet opnemen en dat er in haar plaats een jurist werd aangesteld. De mevrouw was danig onder de indruk, maar dacht dat dit kwam omdat zij het niet goed deed, ook al waren er nooit bedenkingen. Maar na een paar weken met de aangestelde jurist als bewindvoerder zien zowel de zoon als de moeder dit helemaal niet meer zitten. De zoon moet nu ineens voor veel zaken toestemming vragen (zaken waarover hij vroeger zelf mocht beslissen) aan een man die hij helemaal niet kent en met zijn autisme is het niet eenvoudig om een vertrouwensband met iemand vreemd op te bouwen. De moeder kwam dan bij ons terecht met de vraag waarom die bewindvoering bij haar weggenomen was, want zij heeft die vraag gesteld aan het vredegerecht maar nooit een antwoord gekregen. Ik heb daarvoor dan naar het vredegerecht gebeld. Het gaat om het vredegerecht van (...). Twee keer heeft men mij beloofd om het dossier na te kijken en me terug te bellen. Toen dit niet gebeurde, heb ik dan maar zelf gebeld. Ik kreeg toen een medewerkster aan de lijn die opgelucht was dat ik terugbelde en die, omdat zij toen alleen zat, wel durfde vertellen wat er aan de hand was. Blijkbaar hebben de vrederechter en de hoofdgriffier daar samen beslist om alle bewindvoeringen door familieleden stelselmatig te vervangen door juristen. Ook de medewerkster op het vredegerecht had het hier erg moeilijk mee.

(...)Voor de moeder met haar zoon is het te laat om beroep aan te tekenen. (...) Wij hebben het wel erg moeilijk met deze 'algemene' beslissing. Wij zijn ook niet zo naïef om te stellen dat het altijd het beste

is dat iemand uit het directe netwerk de bewindvoering opneemt, maar wij kennen toch veel situaties waar dit heel goed loopt in een sfeer van vertrouwen en openheid.”

In dezelfde periode:

“Ondertussen hoorden wij nog een vader (zelfde vrederechter) die voor zijn zoon pas bewindvoering aangevraagd heeft. Afspraak was dat de vader dat zou opnemen. De vrederechter wil hem echter niet als bewindvoerder aanstellen met als argument dat hij die jaarlijkse afrekening niet zou aankunnen. Die vader doet al jaren de boekhouding van een groot bedrijf! Deze mensen hebben de procedure voorlopig stilgelegd, ook met de reden dat de zoon het niet ziet zitten om hierover met een vreemde man te moeten samenwerken.”

(6) De voortijdige ‘kanteling’ in de nieuwe wetgeving met volledige onbekwaamheid in verband met persoon en goederen, evenals vertegenwoordiging door een advocaat-bewindvoerder ZONDER oproeping van beschermde persoon, vertrouwenspersoon of familie.

Oktober 2015

Naar aanleiding van het ontslag van een echtpaar uit een psychiatrisch ziekenhuis, vestigen zij zich in een ander kanton, naast de woonst van hun zoon (vertrouwenspersoon).

De beide dossiers worden op hun verzoek naar het kanton van hun nieuwe verblijfplaats overgezonden.

Wanneer de professionele bewindvoerder zijn vervanging vraagt, stelt de pas bevoegde vrederechter een advocaat uit het eigen kanton aan zonder de beschermde personen of hun vertrouwenspersoon op te roepen om gehoord te worden.

Daarenboven worden de beide dossiers in de nieuwe wet gekanteld met als enige motivering, de verwijzing naar het verzoekschrift tot vervanging van de bewindvoerder *“geldend als hier hernomen en bijgetreden”*.

Louter naar aanleiding van de territoriale wijziging worden de beide bewindvoeringen – zonder de minste inspraak of oproeping - ‘gekanteld’ in een maximale bewindvoering over persoon én goederen met vertegenwoordiging door de nieuwe advocaat-bewindvoerder.

In tegenstelling tot de oorspronkelijk vonnis van aanstelling, is daarenboven in de nieuwe beschikking geen spoor meer van de zoon-vertrouwenspersoon aan wie de bewindvoerder de verslagen dient mede te delen.

Zonder dat iemand gehoord wordt, blijkt aan de wettelijke checklist als onbekwaamheid toegevoegd: *“onbekwaam, behalve mits vertegenwoordiging door de bewindvoerder, om overeenkomsten af te sluiten van welke aard ook van meer dan €500”*.

(7) De ambtshalve uitbreiding van een nieuw verzoek tot aanstelling van een bewindvoerder over de goederen tot een bewindvoering over de persoon:

Oktober 2015: beschikking vrederechter

“Om dezelfde redenen, en aangezien bijstand niet volstaat, besluit de rechtbank, dat de betrokkene moet vertegenwoordigd worden voor alle handelingen zowel in verband met de persoon als in verband met de goederen waarvoor betrokkene hierna onbekwaam wordt verklaard, niettegenstaande er enkel een bewindvoerder voor zijn goederen wordt verzocht.

Het zou immers van weinig logica getuigen, de bescherming te beperken tot de goederen, en de persoon van de betrokkene van elke bescherming te verhelen en daarin veel ergere misbruiken mogelijk te laten. Dat het daarenboven duidelijk is dat het ziektebeeld zich op alle terreinen kan manifesteren en het dus dezelfde gevolgen kan teweeg brengen op alle vlakken. Dat daarenboven de persoonlijkheidsrechten vermeld in deze wet minstens evenveel schade mogelijk maken en zelfs de facto veel ergere gevolgen kunnen hebben omdat zij rechtstreeks de persoon raken, zodat er redenen zijn om nog bezorgder om te springen met de bescherming van de persoon dan die van de goederen.

Tenslotte dienen misbruiken uitgesloten te worden, één volledige bescherming is beter dan een gedeeltelijke teneinde de niet steeds even betrouwbare buitenwereld duidelijk te maken waaraan zich te houden.

In het belang van de beschermde persoon wordt de bescherming maximaal ingesteld.

(...)

Het komt aangewezen voor om een neutrale derde met juridische kennis te benoemen in de onmiddellijke nabijheid van de beschermde persoon.”

(8) Het reflexmatig 'full option' - gebruik van de zgn.'checklists'.

In de praktijk worden alle wettelijk voorziene punten van de checklist blijkbaar alle aangevinkt, al dan niet reflexmatig.

De oude 'beschermingscultuur' gaat zo ver als ook nieuwe, nog meer ingrijpende 'catch all' - punten van onbekwaamheid aan toe te voegen zoals:

inzake de goederen:

- *"het in ontvangst nemen van gelden van welke oorsprong dan ook"*
- *"het afsluiten van welke overeenkomst dan ook".*
- *"het afsluiten van overeenkomsten van welkdanige aard"*
- *"het sluiten van een overeenkomst van welkdanige aard"*
- *"het afsluiten van alle overeenkomsten waarvan de prijs niet eenmalig en contant betaald wordt"*
- *"het berusten in een rechterlijke uitspraak van welkdanige aard"*

inzake de persoon:

- *"alle andere dan de hoger aangeduide persoonsgebonden rechten";*
- *"het uitoefenen van alle vorderingsrechten aangaande de rechterlijke bescherming";*

In veel gevallen blijkt de vrederechter ook toe te voegen: *"het uitoefenen van zijn politieke rechten en in het bijzonder het kiesrecht"*: dat is strijdig met de uitdrukkelijke bedoeling van de wetgever (zie onder meer DOC 53 1009/010, 121).

Zeer frequent is ook de toevoeging van de onderwerpen die nochtans niet valt onder de 'checklist', maar integendeel onder de – fundamenteel verschillende - lijst van de machtigingen die de bewindvoerder over de persoon NIET kan bekomen op medisch vlak, nl. de 8 onderwerpen van art. 497/2, 15° t.e.m. 23° BW (toestemming sterilisatie, medisch begeleide voorplanting, geslachtswijziging, euthanasie, abortus, handelingen in verband met de fysieke integriteit of de intieme levenssfeer, het gebruik van gamenten of embryo's, de afname van bloedderivaten).

Dat stelt medische zorgverstrekkers voor ernstige problemen: hoe moeten zij dergelijke 'onbekwaamheid' van de beschermde persoon rijmen met o.a. art. 14 van de wet Patiëntenrechten.

(9) Nutteloze financiële betutteling via machtiging:

Volgens de rechtspraak stellen bepaalde vrederechters terecht dat “*een gewone herbelegging uiteraard niet kan beschouwd worden als ‘beschikken’ en derhalve zonder machtiging kan gebeuren*”.

In veel gevallen blijkt echter het omgekeerde: de machtiging van de vrederechter wordt vereist bij “*herbelegging*” (dus ook overschrijving van een spaarboekje van de ene bank naar het spaarboekje van een andere bank”) en “*nieuwe beleggingen*” (dus overschrijving van een zichtrekening naar een spaarformule).

Dit geeft dan aanleiding tot nutteloze correspondentie waarna bij de beschikking tot machtiging een familiaal bewindvoerder opnieuw de levieten werd gelezen:

2015:

“Tijdens de organisatie van de bewindvoering bleek dat de kandidaat-bewindvoerder hier niet aan voldeed. De broer van de beschermde persoon kreeg alsnog de kans te bewijzen dat hij de taken en verplichtingen van een bewindvoerder kon waarnemen zonder bijstand van de griffie, hij zou zich hiervoor laten bijstaan door een jurist. Jammer genoeg blijkt nu dat de bewindvoerder zich niet aan deze belofte heeft gehouden nu er een schrijven van (...) vanwege de griffie noodzakelijk was met informatie teneinde huidige machtiging juridisch correct op de rol te kunnen brengen.

Legt er nogmaals de nadruk op dat vervanging van het mandaat van de bewindvoerder noodzakelijk zal zijn indien er in de toekomst verdere administratieve en juridische tekortkomingen zouden blijken. Met het aantal te behandelen dossiers en gelet op de lage personeelsbezetting kan er geen persoonlijke bijstand geboden worden aan de bewindvoerders door de griffie. “

Het is opmerkelijk hoe vaak verwezen wordt naar de werklust, maar vaak dezelfde vrederechters zelf aanleiding geven tot nuttelozen machtigingen en verzendingen van dossiers naar collega's bevoegd voor de nieuwe verblijfplaats van de beschermde persoon, weigeren.

(10) Intimidatie van de vrederechter tegenover de familiale bewindvoerder.

Oktober 2015

De familiaal bewindvoerder vraagt bij verzoekschrift de overzending van het dossier van de beschermde persoon naar de vrederechter van het kanton waar deze duurzaam verblijft. Een ontvangstbewijs van het verzoekschrift wordt door de griffie geweigerd.

Het verzoek tot overzending wordt vervolgens geweigerd bij brief van de vrederechter.

Wanneer de familiaal bewindvoerder de vrederechter formeel verzoekt om niet bij brief maar bij beschikking recht te doen op de vraag tot overzending, wordt per kerende post ambtshalve door de vrederechter een procedure tot ontslag van de familiaal bewindvoerder opgestart evenals een procedure tot 'ambtshalve' kanteling van de bewindvoering in de nieuwe wet.

(11) De onterechte weigering van vertrouwenspersonen.

Februari 2015

In het kader van een procedure waarin de aanstelling van een professioneel bewindvoerder in hoger beroep in betwisting bleef “(...) *acht appellante het ‘thans aangewezen alsnog een vertrouwenspersoon aan te stellen, met name (...) de zus van haar levenspartner (...) en die (de beschermde person) van nabij kent’*. Zij geeft geen argumenten voor deze vraag, die zij in eerste aanleg niet heeft gesteld en die evenmin ambtshalve is opgeworpen door de eerste rechter. Op heden lijkt het niet noodzakelijk in huidig bestek een vertrouwenspersoon aan te stellen. Bovendien kan dit – indien nodig – nog steeds worden gevraagd aan de vrederechter”.

December 2015:

In het kader van procedures van derdenverzet en hoger beroep tegen de ‘ambtshalve kanteling’ van een bestaande bewindvoering in de nieuwe wet met ambtshalve aanstelling van een advocaat als bewindvoerder over persoon en goederen: afwijzing van de vraag tot aanstelling van een vertrouwenspersoon “*overwegende dat er in deze zaak derdenverzet/hoger beroep is ingesteld zodanig dat hic et nunc de aanstelling van een vertrouwenspersoon voorbarig is*” – terwijl nochtans

de aangestelde advocaat-bewindvoerder zijn taak aanvat omdat diens aanstelling door de vrederechter 'uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande aanwending van enig rechtsmiddel' werd verklaard.

(12) De nutteloze complicaties voor personen met een Persoonlijk AssistentieBudget (PAB: binnenkort PGB voor Persoonsopvolgend Budget ingevolge de PVF decreet inzake persoonsopvolgende financiering)

Het gaat vaak om verlengd minderjarigen die bij hun ouders of familie inwonen en ingevolge hun statuut van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) een 'budget' krijgen dat zij in de praktijk zo goed als volledig uitgeven aan de personeelskost van hun 'assistent' (voor huishoudelijke taken en begeleiding) van wie zij juridisch de 'werkgever' zijn (althans volgens de arbeidsinspectie).

Om juridische problemen op dat vlak te vermijden werd tot nu toe in een aantal gevallen een beperkte bewindvoering gevraagd, louter in verband met dat PAB. Sommige vrederechters aanvaardden dat, terwijl anderen een volledige bewindvoering over persoon en goederen uitspreken met aanstelling van een advocaat-bewindvoerder.

Dit resulteert net in het omgekeerde wat het PAB tot doel heeft, nl. de integratie van mensen met een handicap in de samenleving te bevorderen en hen te ondersteunen naar grotere onafhankelijkheid en zelfredzaamheid toe.

Daarover dit verhaal uit Knack.be van 31 07 2015:

"K. heeft het syndroom van Down en is verlengd minderjarig verklaard. Hij woonde heel zijn leven samen met zijn moeder en zus in een 'kangoeroewoning'. Om dat thuis wonen (in plaats van in een instelling) te bevorderen krijgt hij van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap een 'Persoonlijk Assistentie Budget' (PAB). Daarmee worden o.m. huishoudelijke taken en begeleiding betaald.

Die innige familiesamenwerking loopt op juridische klippen met het overlijden van de moeder van K. en E. Immers vindt de lokale vrederechter dan dat er 'tegenstrijdige belangen' zijn tussen de erfgenamen. K. wordt via een vrederechtelijke beschikking in de nieuwe wet 'gekanteld' (zoals dat in het jargon heet) en een advocaat wordt aangesteld als zijn bewindvoerder voor zowel de centen als het intiem persoonlijke.

In hoger beroep erkent de rechtbank van eerste aanleg dat zus E. met wie K altijd is blijven samenwonen als bewindvoerder 'over de persoon' moet worden aangesteld. Het PAB wordt echter aangegepen om te stellen dat financiële 'belangen tegenstrijdig kunnen zijn met die van de beschermde persoon'. De rechtbank voegt er aan toe dat 'het feit dat de aanwending van het PAB gecontroleerd wordt door het Vlaams Agentschap voor personen met een Handicap (VAPH) hieraan geen afbreuk doet'.

Dus blijft voor de centen van K. een advocaat aangesteld, met wie de communicatie enkel schriftelijk mag verlopen. Die advocaat heeft volgens zus E. 'geen voeling' met de realiteit.

Ondertussen is er door zus E. een nieuwe procedure aangespannen om de advocaat door een familiaal bewindvoerder te laten vervangen. Dit lijdensverhaal van een familie wordt dus vervolgd.”

In deze zaak werd ondertussen de ene advocaat-bewindvoerder door een andere advocaat-bewindvoerder aangesteld, voor het gehele goederenbeheer.

Die niet-proportionele bescherming geeft aanleiding tot dagelijkse problemen over kleine financiële vragen, zoals zelfs in verband met het betalen van doktersconsultaties en contacten met het ziekenfonds.

Andere klachten in verband met bewindvoeringen bij PAB.

In een aantal gevallen leidt het onbegrip van vrederechter en advocaat-bewindvoerder tot het onbenut laten van een belangrijk deel (tot 20%) van het budget. De beschermde persoon zou dit moeten “sparen”, wat fundamenteel ingaat tegen de bedoeling van de tussenkomst van het VAPH.

(13) Algemene klacht bij professionele bewindvoeringen

In het algemeen verlopen de contacten tussen (nodeloos) aangestelde advocaat-bewindvoerders en families bij wie de beschermde persoon inwoont of in week-ends verblijft en met hen op vakantie gaat zeer stroef.

Er moet onderhandeld worden over bijdrage om mee op vakantie te gaan, bijdrage voor onderhoud in natura, een verjaardagsfeestje of een cadeautje, een aansluiting voor internet of aankoop van een televisietoestel...

Mensen die al heel hun leven voor hun kind of naast familielid instaan, worden nu gedegradeerd met een “zakgeldrekening” alsof zij in ‘collectieve schuldenregeling’ zitten of verdacht worden het vervangingskomen van hun kind zouden verspillen.

Citaat van een advocaat-bewindvoerder aan de broer van de beschermde persoon: “*Hij heeft niet veel reserve en het is de bedoeling dat er wordt gespaard zodat er een reserve is op het moment dat u of uw zus niet meer voor hem zullen kunnen instaan*” (in dit geval hebben de ouders van de beschermde persoon al heel hun leven op diens naam gespaard met een mooi kapitaal als resultaat en is de beschermde persoon gerechtigd in hun onroerende nalatenschap).

Dergelijke betutteling is willekeurig, degraderend voor alle familiaal betrokkenen en onwerkbaar. Ze leidt dan weer tot nutteloos dure afrekeningen bij de professionele bewindvoering zelf.

(14) Tot slot deze niet zeldzame commentaren:

“*Wij zien van de vrederechter altijd dezelfde standaardmotivering terugkeren.*” (sociaal assistent)

“*De mensen durven niet reageren.*” (sociaal assistent)

“*Wij moeten het vertrouwen van de patiënt behouden en als de vrederechter ons medisch rapport niet in aanmerking neemt keert dat tegen ons terug. Wij zijn zeer terughoudend om nog bewindvoeringen aan te vragen of om een verzoek tot vervroegde toepassing van de nieuwe wet in te dienen.*” (arts)

“*Wij werden voor een voldongen feit gesteld.*” (familielid)

“*We zitten blok*” (familielid)

“*Onze wereld stortte ineen.*” (familielid)

“*De vrederechter heeft op mijn ziel getrapt.*” (broer van beschermde persoon)